

hvilkas af folket valda ledamöter, »ortens mest ansedda och inflytelserika män», skulle utgöra ett slags permanenta Elektorater. Men Förf:s föreställningar om lättheten att »medhinna en nybildning af vårt municipalväsende», »*samtidigt*» med Representationsreformen, kunna vi på intet vis dela. En sådan »nybildning» uti ett land, der snart sagdt intet municipalväsende existerar, erfordrar en mannaålder för att hinna till någon mognad och tillvaro, annorlunda än på papperet. Reformen i detta hänseende anse vi långt mera ingripande i en Nations politiska lif, än en reform i dess allmänna Representation; emedan allt som rörer municipalstyrelsen har ett omedelbart och näraliggande intresse för hvarje af densamma beroende individ, då åter det nationella medvetandet, både såsom *insigt* i betydelsen af en National-representation och såsom *intresse* för Nationens bästa, endast i en mer eller mindre dunkel och obestämd känsla föresväfvar den stora mängden. I Sverige är det representativa samhällskicket så gammalt, att tradition och sed i detta afseende bestämma de väljande och valda, men om municipalväsendet saknar Svenska folket all föreställning. Ehuru vi derföre erkänna det förnuftsensliga deruti, att ett utbildadt municipalsystem, icke blott för nu ifrågasvarande val till Öfre kammare, utan äfven *såsom bildningsmedel till sannt nationalmedvetande*, betraktas såsom villkor för en utbildad Nationalrepresentation, så måste vi likväl, vid det förhållande, som i dessa hänseenden *för närvarande* existerar i Sverige, *anse en uppå municipalväsendet byggd National-representation för omöjlig*.

Då Förf. i hufvudsaken är af den tanke, att landets *embetsmän*, såsom Representanter för dess högsta bildning samt de »mindre rörliga och mera konservativa samhällselementerna», äfven äro de lämpligaste valmän för en Öfre kammare, så är denna åsigt öfverensstämmande med hvad vi förut i detta blad yttrat. Det återstår, att Embetsmännen vore mer eller mindre omedelbart beroende af folkets val. Frågan blir då den, huruvida embetsmännen, äfven i sin nuvarande egenskap af Kronans tjenare, böra deltaga i valen och Representationen, samt i framtiden, genom en successiv utbildning af municipalsystemet, äfven blifva folkets valda Elektorater, eller om all Representationsreform bör uppskjutas, tills ett municipalsystem blifvit icke blott »nybildadt», utan äfven *en verklighet*. Vi hafva redan förut yttrat oss för det förra alternativet. Det äger också den fördelen att göra bristen af municipalitets-styrelser mindre kännbar, då Styrelsen derigenom skulle sättas i tillfälle att bedömma, hvilka embetsmän som ägde ett allännare förtroende, och tvingas att vid utnämningar till embeten lyssna till allmänna opinionen. Det sednare alternativet torde icke hafva många försvarare och, vi frukta det, äfven förlora dessa, i den mån resultaterna af nu påstående Riksdag hinna utveckla sig, till ett ytterligare bevis, huru litet äfven de mest ansträngda bemödanden af Nationens män, under nuvarande Representationsform, kunna uträtta mot börsintresset och nådehungern.

36 LITTERATUR.

Freja n:o 29 10. IV 1840

GEOGRAFISK KONSTRUKTIONSBESKRIFNING I B., 1 H., 1 & 2 ARK. AF SVEN ÅGREN, STHM 1840.

Dessa 2:ne ark utgöra början till ett arbete, lika vidtomfattande till sitt innehåll som till sitt syftsmål, hvilket icke är mer eller mindre, än en på bestämda principer grundad *reform uti Pædagogiken* och en enligt dessa

principer utförd *encyklopedisk Lärobok* för allmänna undervisningen. Hr Professor Ågren, redan förut både i eget land och i Tyskland fördelaktigt känd för sin originella och psykologiskt välgrundade geografiska läromethod, har här uppställt skäl icke blott för denna metods tillämplighet i afseende å allt menskligt vetande, utan äfven tillegnat geografien betydelsen af att vara en alla vettenskapers vettenskap.

Förf. säger härom: »allt verldsföremål utgöres på samma gång af telluriskt och icke-telluriskt jordföremål. I vidsträcktaste mening är alltså jordbeskrifningen både *tellurisk* och *icke-tellurisk*. I samma mening är derjemte all tellurisk beskrifning om jorden både *fysisk* och *icke-fysisk*; all fysisk både *oorganisk* och *organisk*, äfvensom all icke-fysisk både *politisk* och *statistisk*.» På detta sätt synes Förf. hafva velat åstadkomma en systematisk indelning af vetandets hela fält, hvars förnuftsenslighet i det följande af arbetet kommer att deduceras. Det är att förutse, att denna indelning hos mången skall finna motsägelse. Så t. ex. är den utsträckning Förf. gifvit föreställningen »jord» och »geografi» alltför afvikande från det allmänna språkbruket, för att icke åtminstone vid första påseendet synas besynnerlig. Förf:s sätt att sluta är uppenbarligen: människan är ett »jordföremål», således är hon själf och all hennes vetande äfven föremål för jordbeskrifningen, geografien. Likasom mycket kan sägas emot Förf:s dikotomiska indelning, så torde det äfven blifva fråga underkastadt: om t.ex. begreppen »fysik» och »icke-fysik» äro sanna artbestämningar af föreställningen »tellus», äfvensom huruvida »icke-fysik» nödvändigt sönderfaller i arterna: »politik» och »statistik» o. s. v. Men om än Förf. må lyckas att deducera ofvannämnda indelningar, eller icke, så förringar detta på intet vis värdet af Förf:s bemödande att med sträng konsekvens bestämma icke blott antalet af läroämnena, utan äfven den ordning, uti hvilken de följa uppå samt ingripa uti hvarandra. Vigten af ett sådant företag inses lätt af hvar och en, som tagit kunskap om vår tids bemödanden för pædagogiken. Man behöfver härvid endast tänka uppå den oreda, som allt ännu herrskar vid bestämmandet af det ömsesidiga omfånget för allmän och enskild bildning.

Det hufvudsakligaste hos Förf. är likväl hans uppgifna läromethod. Den skiljer sig ifrån de härtills följda genom att vara, hvad Förf. kallar »*konstruktiv*», d. ä. derigenom att lärjungen ledes att i bestämda kurser, dels medelst kopiering dels ur minnet, på kartor och tabeller åskådligt för sig framställa allt sitt vetande. En sådan »*konstruktion*» blefve derföre på samma gång både en öfverläsning och en examen. Om fördelen af denna method, i afseende å den inhämtade kunskapens bibehållande i minnet, kan icke vara mera än en röst. I vårt sätt att studera är det i allmänhet en stor bristfällighet, att man så sällan gör *egna* anteckningar öfver det ifrågavarande ämnet. I synnerhet vid Universiteterna märkes skadan af denna uraktlåtenhet. Uti andra länder går det annorlunda till, och man *kan* der oftare än hos oss *hvad man lärt*. Det finnes dock härutinnan en öfverdrift, som lätt kan göra allt vetande till en blott tabellarisk minneslexa och genom den stereotypiska formen qväfver all tankens fria verksamhet. I fråga om erfarenhetsvettenskaper finnes denna farhåga naturligtvis i mindre grad, än då det gäller det abstrakta och spekulativa vetandet. Af en Förf. med den filosofiska blick och skarpsinnighet, som Prof. Ågren, är det derföre att vänta, att han lemnar lärjungen *den största möjliga frihet i »konstruktionen*», allt större ju mera denne i sina studier fortskridit, för att sålunda uppfostra honom till en högre *sjelfständighet*, än den blott mekaniska reproduktionen ur inbillningen och minnet.

För att gifva läsaren ett begrepp om den vigt och omfattning, det arbete, hvars 2:ne första ark vi nu anmält, kommer att äga, vilja vi afskrifva

den af Förf. förutskickade innehållsförteckningen:

1:a Bandet. *Fysisk- och Politisk-Geografiskkonstruktionsbeskrifning.*

2:a B. *Geologisk och Klimatologisk.*

3:e B. *Växt- och Djur-Geografisk.*

4:e B. *Nuethnografisk och Nustatistisk.*

5:e B. *Forngeografisk samt Fornethnografisk och Fornstatistisk.*

Innehåll af Första Bandet: 1. *Häftet.* 1) Till Läsaren. 2) Om geografiskt lärosätt under särskilda lärostadier, jemte deraf föranledda förslag till förbättring af läroväsende i allmänhet samt Fäderneslandets isynnerhet. 3) Ritters Betänkande till Kongl. Preussiska Undervisnings-Ministeriet rörande Förf:s geografiska konstruktionsmethod. 2. *Häftet.* 1) Underrättelser för läraren. 2) Inledning. 3) *Fysisk-Geografisk* konstruktionsbeskrifning. Konstruktiv *kust*-beskrifning. 3. *Häftet.* *Fys. Geogr.* konstruktionsbeskrifning. Konstr. *yr*-beskrifning. 4. *Häftet.* *Politisk-Geografisk* konstruktionsbeskrifning. Konstr. *ort*-beskrifning. 5. *Häftet.* *Polit. Geogr.* konstr. beskrifning. Konstr. *gräns*-beskrifning. 6. *Häftet.* Tillägg af strödda Geologiska Klimatologiska o. s. v. uppgifter.

10

För den, som icke förmår tänka sig en i stort uppfattad och konsekvent genomförd plan för undervisningen, måste mycket af allt detta förefalla afskräckande. Vi tillönske Förf. tillfälle att snart fortsätta sitt påbegynta arbete, öfvertygade att redan denna början skall tillvinna detsamma en i hög grad förtjent uppmärksamhet.

20

37 SCHLARAFFENLAND.

Freja n:o 31 21.IV 1840

Af naturens ålderdom komma lär
Att allt så kärngaktigt på jorden är;
Vi vilje dermed ej nöjde vara,
Men hädan till Schlarafferna fara.

30

Det var en naturlig känsla af den ideella missbelåtenheten med den verkliga världen, som ingaf Vitalis denna »komiska» fantasi, som han kallade den. I sjelfva verket kan den också uppfattas allvarsamt, kan den anses för »tragisk.» Hvarje ädlare själ, som sträfvar till ett ideelt mål, har naturligtvis i sina drömmar tänkt sig ett Utopien, ell Eldorado, och föreställningen derom har verldshistorisk betydelse genom det inflytande den utöfvade på den nya världens upptäckare, och bland dem äfven Columbus sjelf. Ett det ideellas rike ligger till grund för läran om Chiliasmen, som inom christendomen har varit och är af stor vikt. Inom statsläran skapade Plato sin drömda republik, beskref sitt Atlantis. Och alltifrån Daniel Foe, med sin Robinson Crusoe, till Adam Oehlenschläger med sin »Öen i Sydhavet», huru månget samhälle har icke framstått i skaldernas drömmar och blifvit måladt, såsom uttrycket af deras begrepp om det ädlaste men aldrig uppnådda resultatet af deras önskningar, om just icke bemödanden, deras åsikter, om just icke deras sträfvan. Äfven i Sverige har en man uppträdt med målningen af sin fantasys paradis, kalladt: »Friedland», och försedt det med en karta, som föreställer landets utseende, der det ligger i — Söderhafvet. I detta haf kan man förlägga allt hvad man behagar, om detsamma kan man ljuga allt hvad man vill, derom kan man säga hvad man behagar, trots Cook och Laperouse och D'Urville! De arma sjömännen hafva förgäfves bjudit till att öfvertyga Europa, att numera icke finnas några flera öar att upptäcka. Ännu bråkar i synnerhet

40

50